

„OAMENI CUVIOȘI ȘI HARNICI...”
COLONIȘTII GERMANI ÎN BASARABIA
(1814-1940).
EXPOZIȚIE LA BIBLIOTECA ȘTIINȚIFICĂ
BĂLȚEANĂ

**The exhibition at the Balti Scientific Library:
„Divout and hard-working people ... ”
German settlers in Bessarabia (1814-1940)**

Mihaela STAYER

Abstract: *The article is about Germans colonies in Bessarabia. German colonization of Bessarabia began in 1812 when Russia acquired this territory from the Ottoman Empire. Tsar Alexander I. issued an invitation to Germans - mainly in the Duchy of Warsaw - to settle in this region. These Germans had migrated there from several German states - especially Prussia, Wurttemberg and Baden - to colonize the Prussian districts after the first partition of Poland. After 125 years they had displaced. Through this exhibition „Divout and hard-working people...” German settlers in Bessarabia (1814-1909)”, organizers try to relate not only the rich history in events of this people, but reflects their daily life in community, their way of managing, culture, as well as their relationship with the other ethnic groups.*

În ultima lună din toamnă a anului 2013 în incinta Bibliotecii Științifice USARB a fost vernisată expoziția „Oameni cuvioși și harnici...” - Coloniștii germani în Basarabia (1814-1940). Expoziția a fost organizată de Dr. habilitat UTE SCHMIDT, susținută de Universitatea Liberă din Berlin, Asociația germanilor din Basarabia, Stuttgart și Forumul Cultural German pentru Europa de Est, cu participarea Ambasadei Republicii Federale Germania în Republica Moldova. Design-ul și montarea expoziției a fost realizată de profesorul Ulrich Baehr.

Expoziția este compusă din 20 de bannere de format mare (2,80 x 1,00

m) și 9 bannere de format 1,80 x 0,90 m. Imaginile, textele, documentele, hărțile și desenele grafice ilustrează și documentează istoria colonizării de 125 ani a nemților basarabeni, de la așezarea lor de către Țarul Alexandru I (din 1814) pînă la strămutarea lor în anul 1940 și impactul acestor evenimente asupra prezentului. Ele reflectă nu numai istoria bogată în evenimente a acestui grup, dar și viața lor cotidiană în comunitate, modul lor de a gospodări, cultura, precum și relația cu alte grupuri etnice. Textele sînt în două limbi: rusă și română. Culoarele accentuate și policrome formează un fel de îndrumător vizual, de exemplu: verde pentru perioada rusească, roșu pentru viața de la țară, albastru pentru întrebări de tip sociologic, cum ar fi relațiile interetnice și cetățenia, iar galben pentru satul Alexanderfeld. Expoziția inaugurată la 13 noiembrie va putea fi vizitată pînă la finele lunii aprilie 2014.

Evenimentul vernisării expoziției în incinta Bibliotecii Științifice USARB a fost moderat de către Elena Harconița, directoarea Bibliotecii.

Cuvinte de salut au rostit: Gheorghe Popa, rector al Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, Matthias Meyer, ambasador al Republicii Federale Germania în RM; Dr. Ana Pomelnicova, catedra de Filologie Engleză și Germană. Tatiana Șerbacova, lector superior la catedra de Filologie Engleză și Germană a relatat despre cercetările sale la subiectul respectiv. Traducerea a fost asigurată de Ecaterina Neculce, cadru didactic universitar.

Elena Harconița, directoarea Bibliotecii Științifice, a prezentat o *Catalogare a spiritului german în Biblioteca Științifică a Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți*, demonstrînd sprijinul internațional pe care îl are instituția în vederea sporirii fluxului informațional și modernizării serviciilor pentru utilizatori.

Dr. habilitat Ute Schmidt a relatat despre conținutul expoziției și a prezentat cartea *BASARABIA. Coloniștii germani*

la Marea Neagră. Această carte descrie originea nemților basarabeni, cultura lor rurală, marcată de o autonomie locală și o etică protestantă, conviețuirea lor cu celelalte etnii ca moldovenii, ucrainenii, rușii, evreii și bulgarii. Cartea concludă cu observații referitor la Basarabia de astăzi, care din 1991 aparține parțial Republicii Moldova și parțial Ucrainei.

Expoziția reflectă istoria bogată în evenimente a nemților din Basarabia de la începutul procesului de colonizare în anul 1814 și pînă astăzi. Este prezentată, în mod exemplar, relația acestei minorități cu mediul polietnic, precum și exemplul de „țăran model”, axat pe o constituție comunală de tip democratic în Imperiul Țarist autocratic. În anul 1812, Țarul rus Alexandru I invită coloniștii germani să se stabilească la Marea Neagră, promițîndu-le pămînt și libertăți. Imigranții au venit,

mai cu seamă, din sud-vestul Germaniei și din Prusia.

Cu toate acestea, pentru noii veniți, condițiile la început erau extrem de dure: drumul anevoios, asigurarea insuficientă cu produse alimentare de bază i-a costat pe mulți imigranți viața. Germanii au dezvoltat în Basarabia, pe parcursul a 125 ani de colonizare, o comunitate prosperă, majoritatea populației germane activau în agricultură, în mare parte ca țărani independenți. Aproape 13% activau ca meșteșugari, 3% în comerț și industrie. Profesorii, medicii, preoții, juriștii și alte persoane cu studii superioare constituiau în medie 2,5%.

În anul 1844, în Sărata, fusese deschis deja un seminar german pentru profesori. Acesta a fost primul, și în același timp, cel mai vechi dintre toate instituțiile de învățământ pentru profesori, confirmat oficial în tot Imperiul Rus.

Această minoritate a conviețuit în vecinătate pașnică cu celelalte comunități etnice și religioase ale moldovenilor, rușilor, ucrainenilor, bulgarilor, evreilor și altor grupuri etnice. Partea cea mai importantă a coloniilor germane era în regiunea Akkerman (Cetatea Albă). Coloniile germane existau și în partea de sud-vest și în centrul Basarabiei, precum și în raioanele de nord, Soroca și Bălți. În Basarabia germanii locuiau în mod preponderent în comune omogene germane. Cu toate că germanii comunicau cu alte etnii, căsătoriile dintre persoane de etnii diferite aveau loc foarte rar. Motivul era conștiința de grup, transmisă de biserică și religie. În timpul primului război mondial, germanii au scăpat ca prin minune de deportarea în Siberia. În 1940, ca urmare a pactului Molotov-Ribbentrop (1939), au fost strămutați 93 500 germani din Basarabia și stabiliți în mare parte în anii 1941-1942 în Polonia ocupată. La începutul anului 1945 aceștia au fost nevoiți să evadeze și să-și creeze o nouă existență într-o Germanie divizată. Începând cu 1980, sute de germani basarabeni vizitează fostele colonii germane din regiunea Mării Negre, întreținând relații bune de prietenie cu populația din Republica Moldova și din regiunea Odesa.

Obiectivele care au fost realizate prin intermediul expoziției sînt:

- ▶ Promovarea diversității informaționale, utilizarea informației cu scopul de instruire și autoinstruire;
- ▶ Conștientizarea de către utilizatori a rolului expoziției în formarea personalității;
- ▶ Consolidarea și dezvoltarea potențialului uman prin intermediul expoziției;
- ▶ Familializarea generațiilor tinere cu evenimente istorice cunoscute nu numai la noi în țară, dar și departe de hotarele ei.

Prin expoziția „Oameni cuvioși și harnici...” - Coloniștii germani în Basarabia (1814 - 1940), Biblioteca Științifică a contribuit la dezvoltarea și menținerea libertății intelectuale, menținerea utilizatorilor reali și atragerea utilizatorilor potențiali, care au apreciat oferta informațională a expoziției pentru calitatea, accesibilitatea, actualitatea, varietatea și valoarea ei, iar mesajul transmis prin ținuta grafică a favorizat crearea și menținerea unei imagini atractive. Organizatorii expoziției nu

și-au pus ca scop respectarea unor norme standard în domeniu, dar s-au străduit ca cele prezentate să facă să vibreze strunele sufletești ale tînerei generații, cultivînd respectul față de alte etnii, dragoste de baștină, de Țară.

Reproducem opiniile vizitatorilor:

Stimați organizatori ai expoziției, vă mulțumim profund pentru expoziție. Prin intermediul acestei expoziții ne-ați oferit șansa de a descoperi trecutul, istoria Basarabiei. Este o expoziție foarte reușită, care a pătruns în sufletele noastre.

Cu respect grupa 427

Mult stimați organizatori ai expoziției aș vrea să vă mulțumesc pentru munca asiduă depusă în organizarea expoziției. Am fost impresionată de informația pe care am aflat-o lecturînd textele de pe panouri.

Cu multă stimă și respect studenta anului III, gr. GE 31 Fotachi Mariana.

Felicitări organizatorilor expoziției pentru buna organizare și frumoasa prezentare a materialelor expuse. Evenimentul acesta e un bun exemplu pentru românii basarabeni în sensul cunoașterii trecutului.

Conf. univ, dr. hab. Ana Bantoș

Sehr geehrte Frau Schmidt, sehr geehrter Herr Baehr, vielen Dank für die Möglichkeit unsere gemeinsame Geschichte besser zu erfahren.

Mit freundlichen Grüssen Tatiana Șcerbacova,
Lehrstuhl für Englische und Deutsche Philologie.

